

Den judiska årscykeln

Judiska Församlingen
i Stockholm

Postadress: Box 7427, 103 91 Stockholm.

Tel 08-587 858 00 Fax 08-587 858 58

E-post: info@jfst.se

Månadernas indelning

Annat att uppmärksamma

- Olika månader
- Det judiska året börjar på hösten
- Månens kretslopp
- 28-29 dagar
- Solen är också viktig
- Högtidernas bakgrund Jordbruk, historia, religiös

Bibelns högtider

- Rosh Hashana
- Jom Kipur
- De tre vallfärdsfesterna: Sukot, Pesach och Shavuot
- Shabbat

Rosh Hashana, Jom Kipur, Sukot, Shmini Atzeret, Pesach, Shavuot

ROSH HASHANA

Jom Teruah eller Jom Hadin (bedömningsdag), Nyårshelgen, firas under två dagar på hösten, vanligtvis i september. Den klassiskt bibliska tideräkningen har Pesach som utgångspunkt.

JOM KIPPUR

Försoningsdagen som infaller i september/oktober, tio dagar efter första nyårsdagen.

SUKOT

Lövhyddofesten varar i sju dagar, varav de två första är riktiga helgdagar*. Sedan kommer fyra mellandagar - chol hamoed. Man använder också fyra sorters växter, som påminner om alla jordens frukter och växter – alltså skördetiden, de kallas för Lulav, Etrog, Arava och Hadasim.

Sista dagen, som kallas Shmini Atzeret och som firas samtidigt med årets cykeln slut läsningen av Toran. Simchat Tora i diasporan firas den andra dagen i Israel samma dag dvs under Sh. Atzeret-

*OBS: Skillnaden mellan två eller ett vilodag i diasporan

PESACH

Pesach firas i åtta dagar till minne av uttåget ur Egypten. Under den tiden får man inte äta syrad mat. Man äter matsa, osyrat bröd.

De två första kvällarna firas med en rituell måltid i hemmet – en seder (som betyder ordning). Denna speciella ordning finns i en bok som heter "Hagada" som bl.a. innehåller berättelsen om uttåget ur Egypten.

SHAVUOT – VECKOFESTEN

Shavuot firas sju veckor (49 dagar) efter Pesach och varar i två dagar. Det är en skördefest – de första frukternas fest. Shavuot är också den högtid då vi mottog Toran vid Sinai.

Shabat

Sabbaten infaller vecka efter vecka och är därför på sätt och vis den viktigaste helgdagen i den judiska kalendern.

På sabbaten liksom på Jom Kipur är det förbjudet att arbeta samt att t.ex. tända eld*. Dessa lagar har en direkt länk till det som behövdes för att konstruera Mishkan dvs Tabernaklet.

Sabbatens mening är i grunden social - en dag då alla oavsett yrke och status skulle få vila; familj och vänner samlas.

Vi påminner oss om skapelsen och Gud

* Under Jom Tov är det inte förbjudet att tända från en redan befintligt eld och laga mat mm.

Andra högtider

CHANUKA firas i åtta dagar, till minne av makkabéernas återerövrande av templet från de hellenistiska syrierna, år 165 fvt. Man tändar ljus i hemmet varje kväll – ett ljus första kvällen, två ljus andra kvällen osv. En relativt sen, men väl utbredd, tradition är att utbyta gåvor i samband med ljusständningen

PURIM firas till minne av judarnas räddning i Persien från deras förföljare. Megilat Ester – Esters bok – läses i synagogan, på kvällen och på morgonen. Barnen (och även de vuxna som vågar) klär ut sig. Ordet "purim" betyder "lott", eftersom den onde Haman skulle dra lott om vilken dag utrotningen av judarna skulle ske.

TU BI-SHEVAT Den femtonde i månaden Shvat kallas för trädens nyår. Det enda som är förknippat med denna dag är att äta någon frukt som växer i Israel. Det är också vanligt att skolbarnen i Israel gör en utflykt.

TISHA BEAV – Den 9:e av Denna fastedag erinrar oss om förstörelsen av det första templet i Jerusalem år 586 fvt och också av det andra templet år 70 evt.

LAG BAOMER 33 i Omerräkningen, markerar kulmen och vändpunkten av den pest som drabbade rabbi Akivas lärjungar och som gjorde Omerräkningen till en tid av halvsorg. Omerräkningen är tiden från och med andra kvällen Pesach till Shavuot. Denna dag firas därför som en halv helgdag, då bröllop är tillåtna. Under resten av omerräkningen är bröllop inte tillåtna. På grund av sambandet med Rabbi Akiva och hans anhängare har dagen blivit känd som de lärdes högtid.

JOM HAATSMAUT – Israels självständighetsdag Sedan 1948 har judar världen över firat Jom Haatsmaut, årsdagen av den moderna staten Israels tillkomst.

JOM HASHOA – Förtintelsedagen infaller tolv dagar efter första dagen Pesach. Dagen ägnas åt de sex miljoner judar som föll offer för Hitlers brutalitet under andra världskriget.